JMC vLearning
"your virtual learning partner"

LKAS:12 ආදායම් බදු

AAT අදියර III

FAR - මූල්‍ය වාර්තාකරණය

සංදීප ජයසේකර
ACA, B.Sc. (Accounting) Sp. Hons., ACMA (SL), SAT, CIMA Passed Finalist,
Reading for MBA (PIM), CA and CIMA Prize Winner

JMC ජයසේකර කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය
JAYASEKERA MANAGEMENT CENTRE (PVT) LTD
Estd. 1972

JMC Jayasekera Management Centre (Pvt) Ltd
Pioneers in Professional Education
65/2A, Sir Chittampalam A Gardiner Mawatha, Colombo 02 | T: +94 112 430451 | E: info@jmc.lk | F: +94 115 377917

FARPack14

1

Sandeepa Jayasekera - JMC

AAT තෙවෙනි අදියර මූල්‍ය වාර්තාකරණය

AAT SRI LANKA

JMC ජයසේකර කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය JAYASEKERA MANAGEMENT CENTRE (PVT) LTD Estd. 1972

Sandeepa Jayasekera

B.Sc. (Acct.) Hons. Gold Medal Winner, ACA, SAT, ACMA (UK), CGMA (UK), CA Prize Winner for AFR subject in Strategic Level II, CA First in Order of Merit Prize Winner in CAB II Level, CIMA Strategic Level Aggregate Prize Winner, Reading for MBA (PIM-SJP).

1

LKAS 12 - ආදායම් බදු
LKAS 12 – Income Taxes

2

අපි කතා කරන්නේ

බදු ගණනය නොවෙයි

බදු ගිණුම් තැබීම

3

බදු ගිණුම් තැබීම

- අතීත බදු
- වර්තමාන බදු
- අනාගත බදු

4

වර්තමාන බද්ද

ප්‍රවර්තන කාලපරිච්ඡේදයට අදාළ බදු ලාභය මත ගෙවිය යුතු බද්ද

ගිණුම්කරණ ලාභය ± බදු ගැලපුම් = බදුවන ලාභය × බදු % = ප්‍රවර්තන බද්ද

- ගිණුම්කරණ ලාභය ⇩ ලාභාලාභ ගිණුමේ ඇතුලත් බදු පෙර ලාභය
- බදු ගැලපුම් ⇩
  - + ඉඩදිය නොහැකි වියදම්
  - - ඉඩදිය වියදම්
  - + ඉඩදෙන ආදායම්
  - - ඉඩදිය නොහැකි ආදායම්
- බදු % ⇩ ආදායම් බදු නීති අනුව

ප්‍රශ්න 01

ශාලිත සමාගමේ 20X1 මාර්තු 31 න් අවසන් වර්ෂය සඳහා ලාභාලාභ ගිණුම පහත පරිදි වේ.

විකුණුම්	100,000
විකුණුම් පිරිවැය	(600,000)
දළ ලාභය	400,000
වෙනත් වියදම්	(150,000)
බදු පෙර ලාභය	250,000

ප්‍රශ්න 01

වියදම් තුල ඇතුලත් ගිණුම්කරණ ක්ෂය රු. 50,000 කි.
එම වත්කම් සඳහා ප්‍රාග්ධන දීමනාව රු. 60,000 කි.
අඩුකළ නොහැකි සංග්‍රහ වියදම් රු. 30,000 කි.
සේවක පාරිතෝෂික වියදම රු. 40,000 කි. එය අඩු කිරීමට ඉඩ නොදේ.
සත්‍ය වශයෙන් ගෙවූ සේවක පාරිතෝෂික රු. 25,000 කි. එය අඩු කිරීමට ඉඩ දේ.

බදු අනුපාතය 28% ක් නම්,
1.1 බදුවන ලාභය ගණනය කරන්න.
1.2 බදු වියදම ගණනය කරන්න.
1.3 බදු සඳහා වන ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.

පිළිතුරු 01

JMC vLearning "your virtual learning partner"

පිළිතුරු 01

අතීත බද්ද

පෙර වර්ෂයේ ආදායම් බදු ඌණ/අධි වෙන්කිරීම

පෙර වර්ෂයේ බදු වෙන්කිරීම

පෙර වර්ෂය සඳහා ගෙවූ සත්‍ය වියදම

ඌණ වෙන්කිරීම

අධි වෙන්කිරීම

ඇස්තමේන්තු වෙනසක් නිසා
ප්‍රවර්තන වර්ෂයට ගැලපිය යුතුය

JMC vLearning
your virtual learning partner

ප්‍රශ්න 02

සුනන්ද සමාගම 20X0 වර්ෂය සඳහා රු. 100,000 ක බදු වියදමක් හඳුනාගන්නා ලදී. එහෙත් සත්‍ය බදු ගෙවීම රු. 120,000 ක් විය. 20X1 වර්ෂයේ බදු වෙන් කිරීම රු. 75,000 ක් වේ

2.1 පෙර වර්ෂයේ ඌණ/අධි බදු වෙන් කිරීම කොපමණ ද?

2.2 20X1 ප්‍රවර්තන බද්දේ වෙන්කිරීමට අදාල ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.

2.3 20X1 වර්ෂයේ මුළු බදු වියදම කොපමණද?

පිළිතුරු 02

ප්‍රශ්න 03

සමීර සමාගම 20X0 වර්ෂය සඳහා බදු වෙන්කිරීම රු. 30,000 ක් විය. 20X0 වර්ෂය සඳහා සත්‍ය බදු ගෙවීම රු. 20,000 ක් විය. 20X1 වර්ෂයේ බදු සඳහා වෙන්කිරීම රු. 40,000 ක් විය

3.1 පෙර වර්ෂයේ උෟණ/අධි බදු වෙන්කිරීම ගණනය කරන්න.
3.2 ප්‍රවර්තන වර්ෂයේ බද්ද සඳහා ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
3.3 වර්ෂයේ මුළු බදු වියදම කොපමණ වේද?

පිළිතුරු 03

JMC vLearning "your virtual learning partner"

අනාගත බද්ද/විලම්භිත බද්ද

ගිණුම්කරණ ලාභයයි බදු ලාභයයි වෙනස් වෙන්නේ ඇයි?

ගිණුම්කරණ ලාභය → වෙනස්කම් (බදු නීතිය ආශ්‍රිත ගැලපුම් නිසා) ← බදු ලාභය

ස්ථාවර වෙනස්කම් ← වෙනස්කම් → තාවකාලික වෙනස්කම්

ස්ථාවර වෙනස්කම්

ගිණුම්කරණ ලාභය සහ බදුවන ලාභය අතර ස්ථාවරව ඇතිවන වෙනස්කම්

- ඉඩ නොදෙන පුද්ගලික වියදම්
- ඉඩ නොදෙන සංග්‍රහ වියදම්

තාවකාලික වෙනස්කම්

යම් ආදායමක්/වියදමක් ගිණුම්කරණ ලාභය තුලින් එක් කාල සීමාවක් තුලත් බදු ලාභය තවත් කාල සීමාවක් තුලත් හඳුනා ගැනීම.

- ගිණුම්කරණ ක්ෂය සහ ප්‍රාග්ධන දීමනා
- සේවක පාරිතෝෂික වියදම් සහ ගෙවීම්
- අස්පෘශ්‍ය වත්කම් මත ඇති සංවර්ධන වියදම

තාවකාලික වෙනස්කම්

තාවකාලික වෙනස්කම් නිසා සමහර ආදායම් වියදම් ගිණුම් ලාභය තුල එක කාලයකත් බදු ලාභය තුල වෙනත් කාලයකත් හඳුනාගන්නවා

මේක නිසා යම් ආදායමක වියදමක බදු බලපෑම එන්නේ වෙන කාලයක ඒ නිසා ගැලපුම් සංකල්පයට බලපෑමක් වෙනවා

ඒ වගේම බදු වියදමේ තාවකාලික අඩු වැඩිවීම් වෙනවා

මේවා අයින් කරන්න විලම්භිත බදු ගැලපිල්ලක් කරනවා

Sandeepa Jayasekera - JMC 17

17

තාවකාලික වෙනස්කම් ගණනය කරන්නේ කොහොමද?

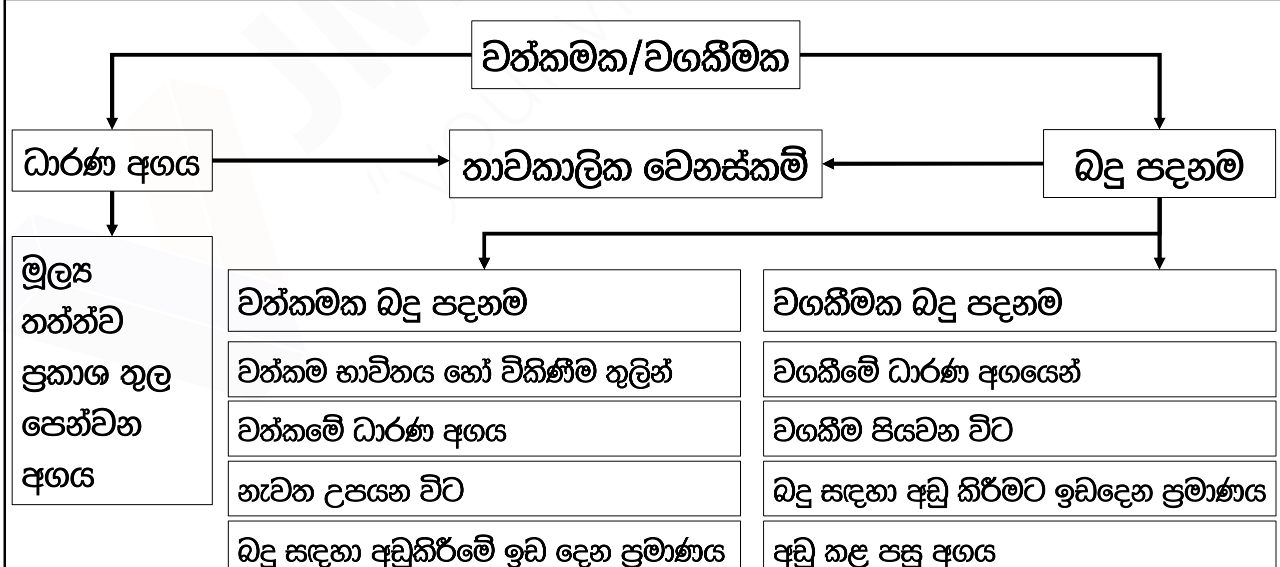

18

තාවකාලික වෙනස්කම් වර්ග මොනවාද?

තාවකාලික වෙනස්කම් නිසා

අනාගතයේදී වැඩියෙන් බදු ගෙවන්න වුණොත්	අනාගතයේදී අඩුවෙන් බදු ගෙවන්න වුණොත්
↓	↓
බදුවන තාවකාලික වෙනස්කම්	අඩුකළ හැකි තාවකාලික වෙනස්කම්

විලම්භිත බදු වගකීම හඳුනාගන්නේ කොහොමද?

බදුවන තාවකාලික වෙනස්කම් × අනාගත බදු අනුපාතය = අවසාන විලම්භිත බදු වගකීම

අවසාන විලම්භිත බදු වගකීම > ආරම්භක විලම්භිත බදු වගකීම = විලම්භිත බදු වියදම

අවසාන විලම්භිත බදු වගකීම < ආරම්භක විලම්භිත බදු වගකීම = විලම්භිත බදු වියදම අඩු වීම

විලම්භිත බදු වත්කම් හඳුනාගන්නේ කොහොමද?

අඩු කළ හැකි තාවකාලික වෙනස්කම් සහ නැවත අයකර ගත හැකි භාවිතා නොකළ බදු අලාභ × අනාගත බදු අනුපාතය = අවසාන විලම්භිත බදු වත්කම්

භාවිතා නොකළ බදු බැර නිසා → අවසාන විලම්භිත බදු වත්කම්

අවසාන විලම්භිත බදු වත්කම් < ආරම්භක විලම්භිත බදු වත්කම් = විලම්භිත බදු වියදම

අවසාන විලම්භිත බදු වත්කම් > ආරම්භක විලම්භිත බදු වත්කම් = විලම්භිත බදු වියදම අඩු වීම

භාවිතා නොකළ බදු අලාභ

භාවිතා නොකළ බදු අලාභ අනාගත බදු ලාභ වලට එරෙහිව කපා දැමිය හැකිය.

ඒ නිසා බදු අලාභ තියෙන්න තියෙන්න අනාගතේ අඩුවෙන් බදු ගෙවන්නේ

එහි බදු බලපෑම විලම්භිත බදු වත්කමක් වේ.

බදු බැර

වැඩිපුර ගෙවන ලද බදු

එයද විලම්භිත බදු වත්කමකි.

Sandeepa Jayasekera - JMC 23

23

ප්‍රශ්න 04

පහත තොරතුරු මූර්ති සමාගමට අදාල වේ.

ව්‍යාපෘති කාලය වසර 4

යන්ත්‍ර පිරිවැය රු. 100

ක්ෂය 25%

ප්‍රාග්ධන දීමනා අනුපාතය 50%

බදු අනුපාතය 10%

බදු පෙර ලාභය සෑම වර්ෂයකම රු. 200

Sandeepa Jayasekera - JMC 24

24

ප්‍රශ්න 04

4.1 වාර්ෂික ක්ෂය කොපමණ ද?
4.2 වාර්ෂික ප්‍රාග්ධන දීමනාව කොපමණ ද?
4.3 බදුවන ලාභය සහ ඒ ඒ වර්ෂයේ බදු වියදම ගණනය කරන්න.
4.4 ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා යන්ත්‍රයේ බදු පදනම ගණනය කරන්න.
4.5 ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා යන්ත්‍රයේ බදු පදනම ගණනය කරන්න.
4.6 ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා විලම්භිත බදු ගැලපිල්ල ගණනය කරන්න.
4.7 විශේෂිත බදු සඳහා ද්විත්ව සටහන දක්වන්න.
4.8 විලම්භිත බදු ගැලපීමට පෙර සහ පසු බදු පසු ලාභ ගණනය කරන්න.

පිළිතුරු 04

පිළිතුරු 04

පිළිතුරු 04

JMC vLearning
"your virtual learning partner"

පිළිතුරු 04

ප්‍රශ්න 05

දර්ශන ඵලදායී කාලය වසර 5 ක් වන රු. 200 ක් වටිනා යන්ත්‍රය 20X5 ජනවාරි 1 වන දින මිලදී ගන්නා ලදී

ප්‍රාග්ධන දීමනා අනුපාතය 25%
20X4 දෙසැම්බර් 31 දිනට විලම්භිත බදු වත්කම රු. 10 ක් විය.

20X5 සහ 20X6 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂයන් පහත පරිදි වේ.

ප්‍රශ්න 05

විස්තරය	31/12/05	31/12/06
සේවක පාරිතෝෂික වෙන්කිරීම	100	80
ඉදිරියට ගෙන ආ බදු අලාභ	50	10
අනාගතයේ අපේක්ෂා කරන බදු වන ලාභ පුරෝකතනය	40	80
බදු අනුපාතය	15%	15%

5.1 ඒ ඒ වර්ෂය අවසානයේ යන්ත්‍රයේ ධාරණ අගය ගණනය කරන්න.

5.2 ඒ ඒ වර්ෂය අවසානයේ යන්ත්‍රයේ බදු පදනම ගණනය කරන්නී

5.3 ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා නැවත අයකර ගත හැකි, මෙතෙක් හිලව් නොකළ බදු අලාභ කොපමණ වේද?

5.4 විලම්භිත බදු ගැලපීම ගණනය කර ද්විත්ව සටහන් දක්වන්න.

පිළිතුරු 05

පිළිතුරු 05

Sandeepa Jayasekera - JMC 33

33

පිළිතුරු 05

Sandeepa Jayasekera - JMC 34

34

JMC vLearning "your virtual learning partner"

පිළිතුරු 05

Sandeepa Jayasekera - JMC 35

35

ප්‍රශ්න 06

මනෝජ් සමාගමේ තොරතුරු පහත දී ඇත.

20X6 මාර්තු 31 වන දිනට ආදායම් බදු සඳහා වෙන්කිරීම රු. 30,500 කි.
සමාගම විසින් ඔවුන් සතු එකම යන්ත්‍රය 20X6 අප්‍රේල් 01 වන දින රු. 150,000 කට මිලදී ගන්නා ලදී.
ඵලදායී ජීව කාලය වර්ෂ 02 කි. ප්‍රාග්ධන දීමනාව 33% කි.
20X6 මාර්තු 31 දිනට විලම්භිත බදු වත්කම රු. 55,000 කි.
20X7 සහ 20X8 මාර්තු 31 දිනට පහත තොරතුරු අදාල වේ.

Sandeepa Jayasekera - JMC 36

36

ප්‍රශ්න 06

විස්තරය	31/03/20X7	31/03/20X8
සේවක පාරිතෝෂික වෙන්කිරීම	300,000	350,000
සේවක පාරිතෝෂික වියදම	40,000	50,000
සේවක පාරිතෝෂික ගෙවීම	60,000	-
භාවිතා නොකළ බදු අලාභ	100,000	20,000
අනාගතයේ අපේක්ෂිත බදු ලාභ	80,000	80,000
බදු පෙර ලාභය	250,000	300,000
වර්ෂයේ සත්‍ය බදු වියදම	35,000	37,500
බදු අනුපාතය	15%	15%

Sandeepa Jayasekera - JMC 37

37

ප්‍රශ්න 06

6.1 20X7 සහ 20X6 වර්ෂයේ ආදායම් බද්ද ගණනය කරන්න.

6.2 පෙර වර්ෂයේ අධි/ඌණ බදු වෙන් කිරීම ගණනය කරන්න.

6.3 ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා විලම්භිත බදු වියදම ගණනය කරන්න.

6.4 ඒ ඒ වර්ෂය සඳහා මුළු බදු වියදම කොපමණ වේද?

Sandeepa Jayasekera - JMC 38

38

පිළිතුරු 06

Sandeepa Jayasekera - JMC 39

39

පිළිතුරු 06

Sandeepa Jayasekera - JMC 40

40

JMC vLearning
"your virtual learning partner"

පිළිතුරු 06

Sandeepa Jayasekera - JMC 41

41

පිළිතුරු 06

Sandeepa Jayasekera - JMC 42

42

පිළිතුරු 06